

KÁROLI GÁSPÁR REFORMÁTUS EGYETEM
PEDAGÓGIAI KAR
PEDAGÓGUSKÉPZŐ INTÉZET

**„De nehéz az iskolatáska...” – Az eredményes óvoda-iskola átmenet
elősegítése, a korai lemorzsolódás lehetőségének csökkentése az óvodai nevelésben
(Az iskolai tanulást megalapozó kompetenciák fejlesztése szempontjából)
(TUDOMÁNYOS DIÁKKÖRI DOLGOZAT MELLÉKLET)**

Szerző:

TAKÁCSNÉ SZABÓ MELINDA

Károli Gáspár Református Egyetem Pedagógiai kar
Szak: Neveléstudomány MA

NAGYKŐRÖS

2024

Tartalomjegyzék

1. Kérdőívek	3
1.1. melléklet. Kérdőív óvodapedagógusok részére	3
1.2. melléklet. Kérdőív tanítók részére	5
1.3. melléklet. Kérdőív Szülők részére	7
1.4. melléklet. Az óvodavezetőknek, iskolaigazgatóknak kiküldött felkérő e-mail	9
2. Hipotézisek elemzéséhez tartozó táblázatok	10
2.1. melléklet. Pedagógusok egyéb szakirányú végzettségei.....	10
2.2. Csoportösszetétel közigazgatási egység szerint.....	10
2.3. melléklet. Óvodában maradt gyermekek száma nemenként.....	11
2.4. A családi háttér fontossága	11
2.5. Intézmények közötti együttműködés	12
2.6. Nehézségek száma iskolakezdés során	13
2.7. A segítségnyújtás módjai a pedagógusok részéről az iskolakezdés támogatására.....	13
3. melléklet. Félig strukturált interjúkérdések – Fazekasné Dr. Fenyvesi Margit.....	14
4. melléklet. Interjúkérdések– fejlesztőpedagógusok, óvodapszichológusok, logopédusok.....	15
5. melléklet. Beleegyező nyilatkozat.....	16
6. melléklet. Interjúösszesítő- Programban részt vevő gyermekek szülei számára.....	17
7. melléklet: Mintafoglalkozás – 8. foglalkozás	21

Táblázatok és ábrák jegyzéke

2.1.1. táblázat: Pedagógusok egyéb szakirányú végzettségének száma/gyakorlati ideje statisztika	10
2.1.2. táblázat: Spearman korreláció Óvodapedagógusok szakirányú végzettsége/gyakorlati ideje	10
2.1.3. táblázat: Spearman korreláció Tanítók szakirányú végzettsége/gyakorlati ideje	10
2.2. táblázat: Csoportösszetétel közigazgatási egység szerint_ Független mintás t-próba.....	10
2.3. táblázat: Óvodában maradt gyermekek száma nemenként_ Fisher's Extract Test	11
2.4.1. táblázat: Családi háttér szerepe leíró statisztika	11
2.4.2. táblázat: Családi háttér fontossága_ Levene Teszt	11
2.4.3. táblázat: Családi háttér fontossága- Kruskal-Wallis Teszt	12
2.5.1. táblázat: Intézmények közötti együttműködés_ Statisztika	12
2.5.2. táblázat: Intézmények közötti együttműködés_ Levene Teszt	12
2.5.3. táblázat: Intézmények közötti együttműködés_ Kruskal-Wallis Teszt	12
2.5.4. táblázat: Intézmények közötti együttműködés formái	12
2.6. táblázat: Nehézségek száma iskolakezdés során_ statisztika	13
2.7. táblázat: Segítségnyújtás módjai a pedagógusok részéről az iskolakezdésnél	13

Kedves Óvodapedagógus kollégák!

Takácsné Szabó Melinda vagyok, a Karoli Gáspár Református Egyetem Neveléstudomány MA szakos hallgatója. Az eredményes óvoda-iskola átmenet elősegítésével kapcsolatosan szeretnék adatokat gyűjteni diplomamunkámhoz.

Kérem, tapasztalataikkal segítsék munkámat. A kérdőív kitöltése csak pár percet vesz igénybe és teljes mértékben anonim.
Köszönöm a támogatásukat!

(Az adatok csak összegezve szerepelnek a dolgozatban!)

1. Neme:

☐ Nő ☐ Férfi

2. Hány éves óvodapedagógiai gyakorlattal rendelkezik?

☐ 0-2 év ☐ 3-5 év ☐ 6-8 év ☐ 9-11 év ☐ 12-14 év
☐ 15-17 év ☐ 18-20 év ☐ 21-23 év ☐ 24-26 év ☐ 27-29 év
☐ 30-32 év ☐ 33-35 év ☐ 36-38 év ☐ 39-41 év ☐ 42-44 év

3. Hol dolgozik Ön jelenleg?

☐ Főváros ☐ Megyeszékhely ☐ Város ☐ Falu

4. Iskolai végzettség szintje:

☐ Középfokú ☐ Főiskolai ☐ Egyetem

5. Milyen más szakirányú végzettséggel rendelkezik? *(Több válasz is megjelölhető.)*

☐ Nem rendelkezem más végzettséggel
☐ Gyógypedagógia
☐ Fejlesztőpedagógia
☐ Gyakorlatvezető óvodapedagógus
☐ Tehetségfejlesztés, tehetséggondozás
☐ Köznevelésvezető pedagógus
☐ Egyéb:

6. Az Ön csoportja:

☐ Heterogén (vegyes) ☐ Homogén

7. Az iskolaiértétség szempontjából, melyik az a 10 készség/képesség, amit a legfontosabbnak tart? *(Több válasz is megjelölhető.)*

☐ Alkalmazkodóképesség	☐ Kommunikációs, nyelvi képességek
☐ Általános tájékozottság	☐ Konfliktuskezelés
☐ Beszédterés/szövegértés, beszédhanghullás	☐ Kudarctűrés
☐ Dominancia kialakulása	☐ Önállóság
☐ Együttműködés társakkal, felnőttekkel	☐ Összerendezett mozgás
☐ Érdeklődés, kíváncsiság	☐ Problémamegoldó gondolkodás
☐ Feladattudat, feladatartás	☐ Stabil számfogalom
☐ Figyelem, <u>koncentráció</u> , <u>finommotorika</u>	☐ Tájékozódás
☐ Finommotorika	☐ Testtéma
☐ Fizikai szükségleteit kielégíteni tudja	☐ Verbális emlékezet
☐ Időfogalomnak	☐ Vizuális emlékezet

8. Mlk azok a hiányosságok, melyek okai annak, hogy még egy évig óvodában kell maradniuk a gyermekeknek? *(Több válasz is megjelölhető.)*

☐ Alkalmazkodóképesség	☐ Kommunikációs, nyelvi képességek
☐ Általános tájékozottság	☐ Konfliktuskezelés
☐ Beszédterés/szövegértés, beszédhanghullás	☐ Kudarctűrés
☐ Dominancia kialakulása	☐ Önállóság
☐ Együttműködés társakkal, felnőttekkel	☐ Összerendezett mozgás
☐ Érdeklődés, kíváncsiság	☐ Problémamegoldó gondolkodás
☐ Feladattudat, feladatartás	☐ Stabil számfogalom
☐ Figyelem, <u>koncentráció</u> , <u>finommotorika</u>	☐ Tájékozódás
☐ Finommotorika	☐ Testtéma
☐ Fizikai szükségleteit kielégíteni tudja	☐ Verbális emlékezet
☐ Időfogalomnak	☐ Vizuális emlékezet

9. Mlkor és milyen eszközzel mérik a gyermekek képességeit intézményváltás előtt?

10. Szükségesnek tartja Ön az óvodában maradt gyermekek külön fejlesztését az iskolára készülő?

☐ Igen ☐ Nem

1. Kérdőívek

1.1. melléklet. Kérdőív óvodapedagógusok részére

Milyen módszereket alkalmaz az óvodában maradt gyermekek fejlesztésére?

11. Az Ön munkája során mennyire játszik jelentős szerepet a matematikai tevékenység? (1-4-ig terjedő skálán jelölje választát!)

☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4

Nem jelentős

Nagyon jelentős

12. Milyen módon fejleszti a gyermekek kommunikációs képességeit, beszédértését, beszédhanghallását? (Több válasz is megjelölhető.)

- ☐ Beszélgetés, beszélgetés módszerével
- ☐ Hangutánzó játékok
- ☐ Beszélj a képről játék
- ☐ Szóismétlés
- ☐ Kép megnevezése, cselekvés felismerése
- ☐ Szóelőhívás
- ☐ Mondókák, versek mondogatása
- ☐ Éneklés
- ☐ Mondatismétlés
- ☐ Barchoba játék
- ☐ Egyéb:

13. Az Önök óvodájában van lehetőségük a gyermekeknek jogán részt venni?

☐ Igen ☐ Nem

14. Ön szerint mennyire eredményes az óvoda iskolafelkészítő tevékenysége? (1-4-ig terjedő skálán jelölje választát! 0 = nem tudom megítélni)

☐ 0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4

Nem tudom megítélni

Nagyon eredményes

15. Mennyire tartja fontosnak a szakszolgálatral való együttműködést (1-4-ig terjedő skálán jelölje választát! 0 = nem tudom megítélni)

☐ 0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4

Nem tudom megítélni

Nagyon fontos

16. Fontosnak tartja Ön, hogy az általános iskolák és az óvodák együttműködjenek a gyerekek felkészítése érdekében?

☐ Igen ☐ Nem

17. Milyen formában valósul meg a kapcsolattartás a két intézmény között? (Több válasz is megjelölhető)

- ☐ A nagycsoportos szülőknek tartott értekezleten a tanúk ismertetik az iskola elvárásait
- ☐ Az alsós tanulók látogatást tesznek az óvodába
- ☐ Az óvodások meglátogatják az iskolásokat
- ☐ Kölcsönös, folyamatos az együttműködés minden tekintetben
- ☐ Közös programok szervezése (karácsonyi előadás, bemutató, kézművesház...)
- ☐ Iskolanyitogató foglalkozások szervezése
- ☐ Nincs kapcsolat az intézmények között
- ☐ Egyéb:

18. Ön szerint mennyire sikeres az együttműködés? (1-4-ig terjedő skálán jelölje választát! 0 = nem tudom megítélni)

☐ 0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4

Nem tudom megítélni

Nagyon sikeres

19. Ön szerint mekkora a családi háttér szerepe az óvoda-iskola átmenet megkönnyítésében? (1-4-ig terjedő skálán jelölje választát!)

☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4

Nem jelentős

Nagyon jelentős

20. Ön milyen módszerrel/módszerekkel próbálja együttműködésre bírni, motiválni, segíteni a szülőket? (Több válasz is megjelölhető)

- ☐ Évente két alkalommal biztosított fogadóóra
- ☐ Szülői értekezletek megtartása
- ☐ Szülői fórumok szervezése
- ☐ Közös programok a szülőkkel
- ☐ Projektben való aktív részvétel lehetősége
- ☐ Külső szakemberek (pszichológus, fejlesztőpedagógussm) bevonása
- ☐ Egyéb:

21. Ha szeretné megosztani a témával kapcsolatos tapasztalatait, kérem, tegye meg! (Nem kötelező!)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

DOI: 10.5281/zenodo.7696921

1.2. melléklet. Kérdőív tanítók részére

Kedves Tanító kollégák!

Takácsné Szabó Melinda vagyok, a Károli Gáspár Református Egyetem Neveléstudomány MA szakos hallgatója. Az eredményes óvoda-iskola átmenet elősegítésével kapcsolatosan szeretnék adatokat gyűjteni diplomamunkámhoz.

Kérem, tapasztalataikkal segítsék munkámat. A kérdőív kitöltése csak pár percet vesz igénybe és teljes mértékben ~~anonim~~ anonym. Köszönöm a támogatásukat!

(Az adatok csak összegezve szerepelnek a dolgozatban!)

1. Neme:

☐ Nő ☐ Férfi

2. Hány éves tanítói gyakorlattal rendelkezik?

☐ 0-2 év ☐ 3-5 év ☐ 6-8 év ☐ 9-11 év ☐ 12-14 év
☐ 15-17 év ☐ 18-20 év ☐ 21-23 év ☐ 24-26 év ☐ 27-29 év
☐ 30-32 év ☐ 33-35 év ☐ 36-38 év ☐ 39-41 év ☐ 42-44 év

3. Hol dolgozik Ön jelenleg?

☐ Főváros ☐ Megyeszékhely ☐ Város ☐ Falu

4. Iskolai végzettség szintje:

☐ Középfokú ☐ Főiskola ☐ Egyetem

5. Milyen más szakirányú végzettséggel rendelkezik? (Több válasz is megjelölhető.)

☐ Nem rendelkezem más végzettséggel
☐ Gyógypedagógia
☐ Fejlesztőpedagógia
☐ Gyakorlatvezető tanítói
☐ Tehetségfejlesztés, tehetséggondozás
☐ Köznevelésvezető pedagógus
☐ Egyéb:

6. Az iskolaerőtség szempontjából, melyik az a 10 készség/képesség, amit a legfontosabbnak tart? (Több válasz is megjelölhető.)

☐ Alkalmazkodóképesség	☐ Kommunikációs, nyelvi képességek
☐ Általános tájékozottság	☐ Konfliktuskezelés
☐ Beszédértés/szövegértés, beszédhanghatalás	☐ Kudarcétes
☐ Dominancia kialakulása	☐ Önállóság
☐ Együttműködés társakkal, felnőttekkel	☐ Összerendezett mozgás
☐ Értéklődés, kíváncsiság	☐ Problémamegoldó gondolkodás
☐ Feladatmndat, feladatrtartás	☐ Száml számológalm 10-es számkörben
☐ Figyelem, koncentráció	☐ Tájékozódás
☐ Finommotorika	☐ Testésma
☐ Fizikai szükségleteit késltetni tudja	☐ Verbális emlékezet
☐ Időfogalmak	☐ Vizuális emlékezet

7. Tapasztalatai szerint, melyek azok a készségek/képességek, melyek HIÁNYA gondot okoz első osztályban? (Több válasz is megjelölhető.)

☐ Alkalmazkodóképesség	☐ Kommunikációs, nyelvi képességek
☐ Általános tájékozottság	☐ Konfliktuskezelés
☐ Beszédértés/szövegértés, beszédhanghatalás	☐ Kudarcétes
☐ Dominancia kialakulása	☐ Önállóság
☐ Együttműködés társakkal, felnőttekkel	☐ Összerendezett mozgás
☐ Értéklődés, kíváncsiság	☐ Problémamegoldó gondolkodás
☐ Feladatmndat, feladatrtartás	☐ Száml számológalm 10-es számkörben
☐ Figyelem, koncentráció	☐ Tájékozódás
☐ Finommotorika	☐ Testésma
☐ Fizikai szükségleteit késltetni tudja	☐ Verbális emlékezet
☐ Időfogalmak	☐ Vizuális emlékezet

8. Ön szerint mennyire eredményes az óvoda iskolafelkészítő tevékenysége? (1-4-ig terjedő skálán, jelölje választól: 0= nem tudom megítélni)

☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
Nem tudom megítélni				Nagyon eredményes

9. Szükségesnek tartja Ön az óvodában maradt gyermekek külön fejlesztését az iskolára készltve?

☐ Igen ☐ Nem

10. Fontosnak tartja Ön, hogy az általános iskolák és az óvodák együttműködjenek a gyerekek felkészítése érdekében?

☐ Igen ☐ Nem

11. Milyen formában valósul meg a kapcsolattartás a két intézmény között? (Több válasz is megjelölhető.)

- ☐ A nagycsoportos szülőknél tartott értekezleten a tanítóként ismerték az iskola elvárásait.
- ☐ Az alsós tanulók látogatást tesznek az óvodába
- ☐ Az óvodások meglátogatták az iskolásokat
- ☐ Kölcsönös, folyamatos az együttműködés minden tekintetben
- ☐ Közös programok szervezése (karácsonyi előadás, bemutató, kézművesház...)
- ☐ Iskolanyitogató foglalkozások szervezése
- ☐ Nincs kapcsolat az intézmények között
- ☐ Egyéb:

12. Ön szerint mennyire sikeres az együttműködés? (1-4-ig terjedő skálán jelölje választát! 0 = nem tudom megítélni)

☐ 0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4
Nem tudom megítélni Nagyön sikeres

13. Mennyire tartja fontosnak a szakszolgálatokkal való együttműködést? (1-4-ig terjedő skálán jelölje választát! 0 = nem tudom megítélni)

☐ 0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4
Nem tudom megítélni Nagyön fontos

14. Ön szerint mekkora a családi háttér szerepe az óvoda-iskola átmenet megkönnyítésében? (1-4-ig terjedő skálán jelölje választát!)

☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4

Nem jelentős

Nagyön jelentős

15. Ön milyen módszerrel/módszerekkel próbálja együttműködésre bírni, motiválni, segíteni a szülőket? (Több válasz is megjelölhető.)

- ☐ Évente két alkalommal biztosított fogadóóra.
- ☐ Szülői értekezletek megtartása.
- ☐ Szülői fórumok.
- ☐ Közös programok a szülőkkel.
- ☐ Projektekben való aktív részvétel lehetősége.
- ☐ Külső szakemberek (pszichológus, fejlesztőpedagógus_{ok}) bevonása.
- ☐ Egyéb:

16. Ön szerint fontos a játék az alsó tagozaton? Kérem, választát indokolja!

☐ Igen ☐ Nem

17. Hogyan tud/próbál segíteni a gyermekeknek nehézségek enyhítésében/megszüntetésében?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

18. Mely fejlesztő játékokat/eszközöket használja munkája során? (Több válasz is megjelölhető.)

- ☐ Logikai készlet ☐ Dienes készlet ☐ Színesrúd ☐ Tangram
- ☐ Kétdoldali tükör ☐ Dominó ☐ Társasjátékok ☐ Sakk
- ☐ Saját készítésű játékok ☐ Logikai játékok ☐ IKT alkalmazások, játékok
- ☐ Egyéb: szóval

19. Ha szeretné megosztani a témával kapcsolatos tapasztalatait, kérem, tegye meg! (Nem kötelező!)

.....
.....
.....
.....
.....
.....

DOI: 10.5281/zenodo.7697089

Kedves Szülők!

Takácsné Szabó Melinda vagyok, a Károli Gáspár Református Egyetem Neveléstudomány MA szakos hallgatója. Az eredményes óvoda-iskola átmenet elősegítésével kapcsolatosan szeretnék adatokat gyűjteni diplomamunkámhoz.

Kérem, tapasztalataikkal segítségük munkámat. A kérdőív kitöltése csak pár percet vesz igénybe és teljes mértékben anonim,
Köszönöm a támogatásukat!

(Az adatok csak összegezve szerepelnek a dolgozatban!)

1. Neme:

☐ Nő ☐ Férfi

2. Hány éves Ön?

☐ 20 évnél fiatalabb ☐ 20-25 év ☐ 26-30 év ☐ 31-35 év
☐ 36-40 év ☐ 41-45 év ☐ 46 vagy annál idősebb

3. Hol él Ön jelenleg?

☐ Főváros ☐ Megyeszékhely ☐ Város ☐ Falu

4. Legmagasabb iskolai végzettsége?

☐ 8 általános vagy kevesebb ☐ Szakmunkásképző/szakiskola ☐ Érettségi
☐ Főiskola ☐ Egyetem ☐ PhD/DLA

5. Hány gyermeket nevel?

☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 5-nél több

6. Gyermekének neme, akiről a kérdőívben ír?

☐ Fiú ☐ Lány

7. Mennyire tartja fontosnak, hogy az óvoda felkészítse az intézményváltásra gyermekeit?
(1-4-ig terjedő skálán jelölje választát! 0= nem tudom megítélni)

☐ 0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4
Nem tudom megítélni Nagyon fontos

8. Ön szerint mennyire eredményes az óvoda iskolafelkészítő tevékenysége? (1-4-ig terjedő skálán jelölje választát! 0= nem tudom megítélni)

☐ 0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4
Nem tudom megítélni Nagyon eredményes

9. Szükségességnek tartja Ön az óvodában maradt gyermekek külön fejlesztését az iskolára készültve?

☐ Igen ☐ Nem

10. Amennyiben gyermeke még egy évre az óvodában maradt:

a. Mi volt az oka, hogy később kezdte az iskolát?

.....

b. Ön vagy az óvoda kérvényezte a gyermek maradását?

☐ Én szerettem volna ☐ Az óvoda javasolta ☐ Közös megegyezés volt

c. A „visszatartott” gyermekek része szervezett az óvoda külön foglalkozást?

☐ Igen ☐ Nem

d. Hasznosnak ítélte a plusz egy évet? Miert?

☐ Igen ☐ Nem

.....

11. Fontosnak tartja, hogy az általános iskolák és az óvodák együttműködjenek a gyerekek felkészítése érdekében?

☐ Igen ☐ Nem

12. Milyen programokon vett részt Ön vagy gyermeke az alábbiak közül? (Több válasz is megjelölhető.)

☐ A nagycsoportos szülőknek tartott értekezleten, ahol a tanítók ismertették az iskola elvárásait.
☐ Az alsós tanulók látogatást tettek az óvodába
☐ Az óvodások meglátogatták az iskolásokat
☐ Közös programok az óvodások és iskolások részvételével (karácsonyi előadás, bemutató, kézművesház...)
☐ Iskolanyitógató foglalkozások
☐ Egyéb:

1.3. melléklet. Kérdőív Szülők részére

13. Mennyire volt elegendett az önéletrajzi tájékoztatásával az iskolaerősség kérdését illetően? (1-4-ig terjedő skálán jelölje választát! 0 = nem tudom megítélni)

Nem tudom megíratni ☐ 0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 Nagyon elégedett

14. Ön szerint mekkora a családi háttér szerepe az óvoda-iskola átmenet megkönnyítésében? (1-4-ig terjedő skálán jelölje válaszáát!)

Nem jelentős ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 Nagyon jelentős

15. Hetente hányszor olvasott/olvasnak gyermekének lefekvés előtt bölcsődés és óvodás korában?

☐ Egyszer sem

☐ 1-2 este

☐ 3-4 este

☐ 5-6 este

☐ Minden este

16. Volt gyermekének óvodás/kisiskolás korában kedvenc könyve? Ha igen, melyik?

17. Hogyan készültek otthon az iskolára? (Több válasz is megjelölhető.)

- ☐ Sokat beszélgettünk róla
- ☐ Meséltünk neki a mi iskolás éveinkről
- ☐ Rendszerezsen sétáltunk az iskola felé
- ☐ Feladatlapokat oldottunk meg
- ☐ Sokat olvastunk
- ☐ Iskolafelkészítő foglalkozásra jártunk
- ☐ Iskolatörténeti vizsgálatra vittük magán úton 5 éves korában
- ☐ Közösen választottuk ki a tanszereket
- ☐ Ném készültünk különösebben

Egyéb:

18. Milyen gyakran látogatja a legnagyobb nehézséget az iskolakezdés során? (Több választ is megjelölhet.)

- ☐ Fáradság volt
- ☐ Figyelme elterelődt
- ☐ Nagyok voltak az elvárások
- ☐ Nem bírta el az iskolai áskák
- ☐ Nem értette a feladatot

- ☐ Nem tudta kifejezni magát
- ☐ Nem tudta végig ülni az órát
- ☐ Számolási nehézségek voltak
- ☐ Unatkozott az órakon
- ☐ Egyéb:

19. Milyen gyakran látogatja a legmagasabb sikereket az iskolakezdés során? *(Több válasz is megjelölhető.)*

- ☐ Leikes és érdetlödő volt
- ☐ Viszonylag gyorsan alkalmazkodott az új szabályokhoz
- ☐ Hamar beilleszkedett az osztályba
- ☐ Pontosan megértette a feladatokat
- ☐ Számolási képességei megfelelőek voltak
- ☐ Nem tehették meg az írásbelkészítő feladatok, azok gyakorlása
- ☐ Ki tudta kifejezni magát
- ☐ Egyéb:

20. Ha szerelné megosztani a témával kapcsolatos tapasztalatait, kérem, tegye meg! *(Nem kötelező!)*

[illegible]

DOI: 10.5281/zenodo.7696925

1.4. melléklet. Az óvodavezetőknek, iskolaigazgatóknak kiküldött felkérő e-mail

Kedves «Címtérület»!

Kedves Kolléga!

Szeretném kérni, diplomamunkám elkészítésének támogatását. Készítettem egy óvoda-iskola átmenet megsegítését szolgáló programot 2020-ban, melyet nyolc hónapig alkalmaztam vegyes csoportban és az utánkövetés is megtörtént (a gyermekek most 2. osztályba járnak).

Ehhez készítek most egy kiegészítő kutatást óvodapedagógusokkal, szülőkkel és tanítókkal.

Jelenleg a Károli Gáspár Református Egyetem Neveléstudomány MA szakos hallgatója vagyok, és a diplomamunkámban szeretném felhasználni az eredményeket.

Kérlek, ha van egy kis idő, támogasd a munkámat azzal, hogy továbbítsd a kollégáknak az ehhez kapcsolódó két kérdőívet. Az egyik óvodapedagógusoknak szól, a másik szülőknek. Többeknek van már iskolás gyermeke, így van rálátásuk az átmenet nehézségeire szülői szemmel is. A kérdőívek kitöltése csupán 3-5 percet vesz igénybe és teljes mértékben anonim!

Óvodapedagógus kérdőív:

https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSd34cJu-NclGUK25tWFOvgDzZuMYeKuTK9Gl6SEtoc2mznfA/viewform?usp=sf_link

Szülői kérdőív:

https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLScA-2edma6Hb5c2CXXJxqyRXQDqCKRoCE-JwRCZbdOG2QhdQ/viewform?usp=sf_link

Hálásan köszönöm a támogatását minden kedves óvodapedagógus kollégának!

Kérdés, kérés estén keressenek bizalommal!

Takácsné Szabó Melinda

Óvodapedagógus

Budapest XV. kerület- Micimackó Óvoda

KRE – Neveléstudomány MA hallgató

szabomelinda0507@gmail.com

+36705325034

Kedves «Címtérület»!

Kedves Kolléga!

Szeretném kérni, diplomamunkám elkészítésének támogatását. Készítettem egy óvoda-iskola átmenet megsegítését szolgáló programot 2020-ban, melyet nyolc hónapig alkalmaztam vegyes csoportban és az utánkövetés is megtörtént (a gyermekek most 2. osztályba járnak).

Ehhez készítek most egy kiegészítő kutatást tanítókkal, óvodapedagógusokkal és szülőkkel.

Jelenleg a Károli Gáspár Református Egyetem Neveléstudomány MA szakos hallgatója vagyok, és a diplomamunkámban szeretném felhasználni az eredményeket.

Kérlek, ha van egy kis idő, támogasd a munkámat azzal, hogy továbbítsd a kollégáknak az ehhez kapcsolódó két kérdőívet. Az egyik tanítóknak szól, a másik szülőknek. Többeknek van már iskolás gyermeke, így van rálátásuk az átmenet nehézségeire szülői szemmel is.

A kérdőívek kitöltése csupán 3-5 percet vesz igénybe és teljes mértékben anonim!

Tanítói kérdőív:

https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSd5BC6f0Jrcmui49Jcm9QX6UJloqYPUWk3T6ZdsIyMt7PT84w/viewform?usp=sf_link

Szülői kérdőív:

https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLScA-2edma6Hb5c2CXXJxqyRXQDqCKRoCE-JwRCZbdOG2QhdQ/viewform?usp=sf_link

Hálásan köszönöm a támogatását minden kedves tanító kollégának!

Kérdés, kérés estén keressenek bizalommal!

Takácsné Szabó Melinda

KRE – Neveléstudomány MA hallgató

szabomelinda0507@gmail.com

+36705325034

2. Hipotézisek elemzéséhez tartozó táblázatok

2.1. melléklet. Pedagógusok egyéb szakirányú végzettségei

2.1.1. táblázat: Pedagógusok egyéb szakirányú végzettségének száma/gyakorlati ideje statisztika (saját ered.)

Óvodapedagógusok (N = 1232)						
Végzettség	Fő	M	Min	Max	SD	SE
0	469	19,677	1	43	13,768	0,635
1	514	26,366	1	43	11,879	0,524
2	184	27,250	1	43	10,436	0,769
3	65	25,469	1	43	11,689	1,461
Tanítók (N = 1348)						
Végzettség	Fő	M	Min	Max	SD	SE
0	661	22,190	1	43	13,121	0,511
1	518	27,467	1	43	10,670	0,469
2	125	27,758	4	40	9,375	0,842
3	44	25,000	1	43	12,645	1,906

2.1.2. táblázat: Spearman korreláció Óvodapedagógusok szakirányú végzettsége/gyakorlati ideje (saját eredmények)

		Óvodapedagógusok gyakorlati ideje	Óvodapedagógusok egyéb szakirányú végzettségének száma
Óvodaped. gyakorlati ideje	Összefüggés együttható	1,000	.217**
	Sig. (1-tailed)		.000
	N	1232	1232
Óvodaped. egyéb szakirányú végzettségének száma	Összefüggés együttható	.217**	1,000
	Sig. (1-tailed)	.000	
	N	1232	1232

**. A korreláció 0,01 szinten szignifikáns (1-tailed).

2.1.3. táblázat: Spearman korreláció Tanítók szakirányú végzettsége/gyakorlati ideje (saját eredmények)

		Tanítók gyakorlati ideje	Tanítók egyéb szakirányú végzettségének száma
Tanítók gyakorlati ideje	Összefüggés együttható	1,000	.173**
	Sig. (1-tailed)		.000
	N	1348	1348
Tanítók egyéb szakirányú végzettségének száma	Összefüggés együttható	.173**	1,000
	Sig. (1-tailed)	.000	
	N	1348	1348

**. A korreláció 0,01 szinten szignifikáns (1-tailed).

2.2. Csoportösszetétel közigazgatási egység szerint

2.2. táblázat: Csoportösszetétel közigazgatási egység szerint_Független mintás t-próba (saját eredmények)

	N	M	SD	SE
Heterogén	810	2,765	1,217	0,043
Homogén	422	2,526	1,199	0,058

	Levene's Test		t-próba az átlagok egyenlőségére				
	F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Átlagos különbség	SE Különbség
Egyenlő eltérések feltételezése	0,240	.624	3,293	1230	.001	0,239	0,073
Nem feltételezett egyenlő eltérések			3,309	864,373	.001	0,239	0,072

2.3. melléklet. Óvodában maradt gyermekek száma nemenként

2.3. táblázat: Óvodában maradt gyermekek száma nemenként_Fisher's Extract Test (saját eredmények)

	Érték	df	Asymptotic Sig. (1-tailed)	Extract Sig. (2-tailed)	Extract Sig. (1-tailed)
Pearson Khi-négyzet	8,432a	1	.002		
Yates korrekció ^b	8,096	1	.002		
Valószínűségi arány	8,435	1	.002		
Fisher's Extract Teszt				.004	.002
Lineáris asszociációs mérték	8,425	1	.002		
Érvényes esetek száma	1213				

a. 0 cella (0,0%) várható száma kevesebb, mint 5. A minimális várható szám 237,16.

b. csak 2x2 tábla esetén számítható

2.4. A családi háttér fontossága

2.4.1. táblázat: Családi háttér szerepe leíró statisztika (saját eredmények)

	Óvodapedagógusok		Tanítók		Szülők	
	N	Gyakoriság	N	Gyakoriság	N	Gyakoriság
0	2	0,162%	2	0,148%	8	0,660%
1	5	0,406%	2	0,148%	12	0,989%
2	27	2,192%	16	1,187%	26	2,143%
3	192	15,584%	111	8,234%	150	12,366%
4	1006	81,656%	1217	90,282%	1017	83,842%
Ö	1232	100%	1348	100%	1213	100%

2.4.2. táblázat: Családi háttér fontossága_ Levene Teszt (saját eredmények)

		Levene Statistic	df1	df2	Sig.
Családi háttér fontossága	Átlagon alapuló	0,881	4	1208	.475
	Mediánon alapuló	0,223	4	1208	.926
	Medián alapján és kiigazított df-vel	0,223	4	1163,366	.926
	Trimmelt átlag alapján	0,510	4	1208	.728
Családi háttér fontossága Tanítók	Átlagon alapuló	3,471	4	1208	.008
	Mediánon alapuló	1,064	4	1208	.373
	Medián alapján és kiigazított df-vel	1,064	4	1124,904	.373
	Trimmelt átlag alapján	2,529	4	1208	.039

2.4.3 táblázat: Családi háttér fontossága- Kruskal-Wallis Teszt (saját eredmények)

Null Hipotézis	Teszt	Sig.	Döntés
Az eloszlás a Családi háttér fontossága Óvodapedagógusok és Szülők között azonos az összes kategóriában	Független minták Kruskal-Wallis Teszt	.922	A null hipotézis megtartása
Az eloszlás a Családi háttér fontossága Tanítók és Szülők között azonos az összes kategóriában	Független minták Kruskal-Wallis Teszt	.250	A null hipotézis megtartása

2.5. Intézmények közötti együttműködés

2.5.1. táblázat: Intézmények közötti együttműködés_ Statisztika (saját eredmények)

Óvodapedagógusok			Tanítók	
	N	Gyakoriság	N	Gyakoriság
0	54	4,383%	59	4,377%
1	81	6,575%	64	4,748%
2	236	19,156%	361	26,780%
3	519	42,127%	594	44,065%
4	342	27,760%	270	20,030%
Ö	1232	100%	1348	100%

2.5.2. táblázat: Intézmények közötti együttműködés_ Levene teszt (saját eredmények)

		Levene Statistic	df1	df2	Sig.
O Együttműködés sikeressége	Átlagon alapuló	1,185	4	1227	.316
intézmények között	Mediánon alapuló	0,470	4	1227	.758
	Medián alapján és kiigazított df-vel	0,470	4	1215,396	.758
	Trimmelt átlag alapján	1,299	4	1227	.269

2.5.3. táblázat: Intézmények közötti együttműködés_ Kruskal-Wallis Teszt (saját eredmények)

Null Hipotézis	Teszt	Sig.	Döntés
Az eloszlás Együttműködés sikeressége Óvodapedagógusok és Tanítók között azonos az összes kategóriában	Független minták Kruskal-Wallis Teszt	.502	A null hipotézis megtartása

2.5.4. táblázat: Intézmények közötti együttműködés formái (saját eredmények)

	Ó	Gyakoriság	T	Gyakoriság
A nagycsoportos szülőknek tartott értekezleten a tanítók ismertetik az iskola elvárásait.	773	62,744%	892	66,172%
Az alsós tanulók látogatást tesznek az óvodába	334	27,110%	323	23,961%
Az óvodások meglátogatják az iskolásokat	881	71,510%	1023	75,890%
Az óvónéni meglátogatja az elsősöket év elején	312	25,325%	225	16,691%
Kölcsönös, folyamatos az együttműködés minden tekintetben	268	21,753%	317	23,516%
Közös programok szervezése	514	41,721%	510	37,834%
Iskolanyitogató foglalkozások szervezése	837	67,938%	1114	82,641%
Nincs kapcsolat az intézmények között	62	5,032%	44	3,264%
Tanítók látogatása az óvodában	54	4,383%	9	0,668%

2.6. Nehézségek száma iskolakezdés során

2.6. táblázat: Nehézségek száma iskolakezdés során_ statisztika (saját eredmények)

N	M	Min	Max	SD	SE	RSE	CI ₉₅ alsó határ	CI ₉₅ felső határ
1192	1,925	0	9	1,518	0,044	0,02286	1,838	2,011

2.7. A segítségnyújtás módjai a pedagógusok részéről az iskolakezdés támogatására

2.7. táblázat: Segítségnyújtás módjai a pedagógusok részéről az iskolakezdésnél (saját eredmények)

Óvodapedagógusok	N	Gyakoriság	Tanítók	N	Gyakoriság
Differenciálás	117	9,50%	Differenciálás	412	30,56%
Egyéni fejlesztés	428	34,74%	Egyéni fejlesztés	767	56,90%
Kooperatív technikák	15	1,22%	Kooperatív technikák	14	1,04%
Fejlesztőpedagógus bevonása	34	2,76%	Szakember bevonása	235	17,43%
Iskolafelkészítő foglalkozások	24	1,95%	Iskolaelőkészítő foglalkozások	40	2,97%
Feladatlap	55	4,46%	Beszélgetés	473	35,09%
Játékos fejlesztés	62	5,03%	Szülőkkel együttműködés	196	14,54%
Külön nem foglalkozunk az óvodában maradt gyerekekkel	347	28,17%	Több figyelem	101	7,49%
Beszédértés fejlesztése	12	0,97%	Több idő biztosítása	120	8,90%
Drámajátékok	19	1,54%	Egyéni bánásmód	144	10,68%
Csoportban való fejlesztés	96	7,79%	Elfogadás	25	1,85%
Sindelar	4	0,32%	Külön magyarázat	56	4,15%
TKP (Tanulást Könnyítő Program)	2	0,16%	Játék	523	38,80%
Grafomotoros fejlesztés	2	0,16%	Korrepetálás	264	19,58%
Mozgás	80	6,49%	Gyakorlás	144	10,68%
			Kiscsoportos foglalkoztatás	68	5,04%
			Felzárkóztatás	160	11,87%
Összesen	1232			1348	

3. melléklet. Félig strukturált interjúkérdések – Fazekasné Dr. Fenyvesi Margit

Neve: Fazekasné Dr. Fenyvesi Margit

Oligofrénpedagógia-logopédia szakos gyógypedagógiai tanár

Interjú időpontja: 2023. április. 24.

Interjúkérdések

1. Az iskolaalkalmasság szempontjából, mely készségeket/képességeket tartod a legfontosabbaknak?
2. A beszédhanghallás a kritikus elemi alapkészségek egyike. Kinek a feladata a beszédhanghallás mérése és fejlesztése?
3. 2004-ben Nagy József vezetésével, Józsa Krisztiánnal, 23 ezer gyermekkel végeztetek vizsgálatot, amely kimutatta, hogy az első osztályba lépő gyermekek közel fele bizonytalan beszédhanghallással kezdi meg az írás, olvasás tanulását. Van még lehetőség ezen gyermekek esetében a készség kimunkálására?
4. A beszédészlelés és beszédértés fejlesztése az óvodai nevelésben kiemelten fontos terület, ahogy az iskola első pár évében is. Szerinted lenne rá mód, hogy összehangoltan végezhesse a két intézmény a gyermekek fejlesztését?
5. A DIFER mérések közös használata elősegíthetné az intézmények közti kapcsolat erősítését? A mérések eredményeit megosztva a tanítóval, hatékonyabban tudna felkészülni a gyermekek fogadására?
6. A komponensenkénti analitikus diagnózis felállításához, mely a kritériumorientált fejlesztés része, a FON- E Tesztet javasoltad. A teszt elvégzésének hiányában mit tehet az óvodapedagógus? Vannak általános gyakorlatok, melyekkel elősegíthetjük a csoportunk ezirányú fejlődését?
7. A végrehajtó funkciók (VF) mérése kora gyermekkorban előrejelzést adhat az iskolaérettségre vonatkozóan, ezzel elősegítheti a sikeres óvoda-iskola átmenetet, továbbá utalhat a későbbi iskolai teljesítményre és a szociális kompetenciára is. A VF helytelen működése később nagyobb nehézséget jelentett az olvasás és a matematika területén. Óvodában milyen módon mérhetők a VF komponensek?
8. Óvodában a VF jelentős fejlődésnek indul. Az óvodai környezet miben segítheti elő ezt a fejlődést?
9. Milyen nehézségek jelezhetik óvodáskorban, a VF helytelen működését? Mire figyeljen az óvodapedagógus?
10. Véleményed szerint, milyen mértékben járulna hozzá a sikeres iskolakezdéshez a nagycsoportot ismétlő gyermekek esetében, a velük való külön foglalkozás olyan többlettartalommal, ami célzottan „iskolásabb”, mégis közelít az óvodai élethez?
11. A fonomimika alkalmazásával hatékonyan tudják támogatni a tanítók a gyermekek beszédhanghallásának fejlődését, mindemellett az írás és olvasáskészség elsajátítását a hármasszociáció segítségével. Létezik-e ehhez hasonló program óvodás korosztályra vonatkozóan?
12. Említetted, hogy egy nagycsoportos óvodásoknak szóló programon dolgozol. Milyen jellegű ez a program? Az óvodapedagógusok képzése már elkezdődött?

4. melléklet. Interjúkérdések– fejlesztőpedagógusok, óvodapszichológusok, logopédusok

Háttérinformációk:

Neve:

Foglalkozása:

Hol dolgozik Ön jelenleg?

☐ Főváros ☐ Megyeszékhely ☐ Város ☐ Falu

Mióta foglalkozik gyermekekkel?

A szakszolgálatban is tevékenykedik?

Interjú időpontja:

Kérdések személyes tapasztalataival kapcsolatban:

1. Az iskolaérettség szempontjából, mely készségeket/képességeket tartja a legfontosabbnak?
2. Hány éves kortól végeznek iskolaérettségi vizsgálatot? Mik a tapasztalatai?
3. Mely fejlesztő játékokat/eszközöket használja munkája során? Nevezzen meg néhányat?
4. Tapasztalom, hogy óvodánk két nagycsoportjában 15 főnél magasabb azoknak a gyermekeknek a száma, akik nem kezdik meg szeptemberben az iskolát. Mi lehet ennek az oka? Korábban is ennyire sok gyermeknek okozott gondot az iskolakezdés?
5. Melyek azok a készségek/képességek, melyekben elmaradást tapasztal a legtöbb óvodában maradt gyermek tekintetében? Mi lehet ennek az oka?
6. Hogyan tud/próbál segíteni a nehézségek enyhítésében/megszüntetésében?
7. Az a tapasztalatom, hogy a mai gyermekek nagyon keveset mozognak. Kevesebbet járnak játszótérre, egyre több a beszédhibás gyermek. Mi erről a meglátása? (logopédusoknak)
8. Véleménye szerint, milyen mértékben járulna hozzá a sikeres iskolakezdéshez a nagycsoportot ismétlő gyermekek esetében, a velük való külön foglalkozás olyan többlettartalommal, ami célzottan „iskolásabb”, mégis közelít az óvodai élethez?
9. Mit tapasztalt az óvodapedagógusok részéről? Együtt tudnak működni a gyermekek érdekében?
10. Más csoportban is hasonlóan jól együtt tudnak működni az óvónőkkel, a csoporttal együtt dolgozó más szakemberekkel? (opcionális)
11. Mi a tapasztalata a szülőket illetően? Mennyire nehezen fogadják el gyermekük nehézségeit?
12. Véleménye szerint milyen módszerekkel, eszközökkel lehetne áthidalni a szakadékat az óvoda és az iskola között?
13. Ön szerint mi az, ami legnagyobb nehézséget okozza az óvoda iskolafelkészítő munkája során?
14. Szeretne még valamit hozzáfűzni a témához?

5. melléklet. Beleegyező nyilatkozat

Tisztelt Szülők!

Óvodapedagógusként egy, az óvoda-iskola átmenet megkönnyítését segítő programot szeretnék kipróbálni abban az óvodában, ahova az Önök gyermeke jár. A kipróbálása az intézményvezető tudtával és beleegyezésével zajlik.

A középpontban a nagycsoportot ismétlő gyermekek fejlesztése áll egy kidolgozott módszer alapján. A tevékenységek nem zavarják meg az óvoda napi működését, kiegészítő jellegűek. A számolási készségek, beszédértés, szövegértés, beszédhanghallás fejlesztése mellett megfigyelem a gyermekek egyéni és kollektív munkáját.

A tervek szerint heti egy alkalommal kerülne sor erre a tevékenységre 8 hónapon keresztül. Ha kérdése van a használt módszerekkel kapcsolatban, keressen meg a megadott telefonszámon vagy e-mailen.

Az Önökről és gyermekükről kapott információkat a személyiségi jogaimnak védelme érdekében a személyes felismerhetőség jegyeinek titokban tartásával tárolom. Az adatokat a tapasztalataim összegzésére, a program fejlesztésére használom fel.

A program készítője: Takácsné Szabó Melinda, óvodapedagógus

Elérhetőségek: szabomelinda0507@gmail.com; +36705325034

A foglalkozások menetéről és körülményeiről megfelelő és elfogadható felvilágosítást kaptam. Hozzájárulok / nem járulok hozzá ahhoz, hogy nevű gyermekem részt vegyen a programban.

.....
Szülő aláírása

Budapest, 2020.....

6. melléklet. Interjúösszesítő- Programban részt vevő gyermekek szülei számára

Az interjú időpontja: 2023. 02. 27.

A program kezdete: 2020. október 1.

A program vége: 2021. május 27.

A találkozások gyakorisága: heti 1 alkalom

1. Gyermeke mennyire szívesen vett részt a programban? Készült rá? Várta a közös alkalmakat?

B: B. imádta ezeket a foglalkozásokat. Alig várta, hogy „feladatozhasson”.

F: Minden héten lelkesen hegyezte a ceruzáit, lelkesen készült. Nagyon szomorú volt, mikor elmaradt valami miatt. Mindig örömmel mesélte, mit tanultak.

H: Lelkes volt, itthon is szívesen elővette a feladatlapokat, foglalkozott vele. Várta a következő alkalmat, amikor az óvónéni foglalkozik a nagyokkal.

L: Szívesen vett részt a foglalkozásokon, és nagyon csalódott volt mikor valamiért elmaradt.

N: Nagyon szívesen részt vett. Az óvónéni figyelembe vette, hogy figyelemzavaros, BTMN-es, és hagyta, hogy felálljon a foglalkozás közben, ha elfárad, elmehetett játszani, mosdóba, inni. Ami különösen tetszett, hogy kis pihenő után bekapcsolódhatott újra. Mindig vissza is tért a tevékenységhez.

R: Nagyon szerette az alkalmakat, nagyon várta, mindig sajnálta, ha valami miatt elmaradt. Most két év távlatából, ahogy rákérdeztem, azt mondta, ez volt a legjobb a nagycsoportban.

V: Igen, nagyon várta az alkalmakat. A „házi feladatokat” szívesen csinálta, lelkes volt, ha valamit már tudott, megtanult. Véleményem szerint ez nagyban személyfüggő. Mivel nagyon szerette az óvónénit, ezért nagyon motiválta, hogy neki megfeleljen. Érzésem szerint nem a tudásszomj, ami miatt várta és szerette az alkalmakat, hanem inkább a pedagógus személye.

ZS: Igen, szívesen vett részt a programban. A ceruzáit kihegyezte, ha szükséges volt, lelkesen készült.

2. Milyen érzései voltak Önnek a kezdeményezéssel kapcsolatosan?

B: Nagyon örültem neki, hogy végre valaki érdemben foglalkozik az iskolába készülő gyerekekkel.

F: Kellemes meglepetés volt, örültem, hogy a mi csoportunkban indul el foglalkozás.

H: Nekem személy szerint jó érzéseim voltak, úgy éreztem segíti az átmenetet az óvoda és iskola között.

L: Én nagyon örültem neki, hogy lesz egy felkészítő az iskolára, mert azt láttam az előző években, hogy a „nagy nagyobbakkal” nem foglalkoztak annyit külön, mint szerintem kellett volna.

N: Félttem, hogy megterhelő lesz számára. Tudtam, hogy nehéz lesz egyhelyben ülnie sokáig és a figyelme is elterelődik nagyon hamar. Amint nehézségbe ütközik, feladja. Tartottam tőle, hogy az óvó néni nem veszi figyelembe, hogy milyen problémákkal küzdünk és egy kényszer lesz számára. Nagyon pozitív csalódás volt a program!

R: Örültem nagyon a kezdeményezésnek, mert egy 'Ovisuli' drága havidíjas iskolafelkészítőt túlzásnak tartottam volna mind időben mind anyagilag, viszont hangolódni az iskolára több szempontból is jó.

V: Alig vártam, hogy elkezdjük.

ZS: Első hangzásra meglepő volt, mert a nővérénél nem volt ilyen lehetőség az óvodában, de vártuk, hogy milyen lesz, hogyan fognak hozzá viszonyulni a gyerekek.

3. Hasznosnak vélte az iskolára való felkészítés folyamatában a programot?

B: Igen, határozottan.

F: F. Figyelmét nagyon rövid ideig lehetett lekötni. Rajzolni, festeni nagyon szeretett, de más nem igazán kötötte le. Félttem is az iskolától emiatt. Év végére azonban érdeklődőbb lett, a foglalkozás végéig kitartó volt. Úgy érzem sok hiányosságot pótol ez a foglalkozás. Örömmel ment az iskolába.

H: Igen, nagyon. Később az iskolában találkozott hasonló feladatokkal, és könnyedén elvégezte. És amikor nem hasonló feladatokkal találkozott, akkor is a feladatmegoldás struktúrája (megérteni a feladatot, elgondolkodni a megoldáson, majd végigcsinálni) volt a segítségére.

L: Mindenképpen hasznos volt.

N: Az év végére már képes volt végig ülni a teljes foglalkozást, figyelme sokat javult, rengeteget fejlődött, a tudása is sokat gyarapodott. Örülök, hogy végül beleegyeztem, nagyon bántam volna, ha kimarad.

- R:** Abszolút hasznosnak éreztem, jó volt koncentráltan iskolára készítő feladatokkal foglalkoznia. Az apróságok is számítottak, mint pl. saját tolltartója lett, hegyezgette, rendben tartotta a ceruzákat, radírt. Az első osztály elején hasonló típusú feladatokkal találkozunk a gyerekek, segíti az átmenetet, ha már találkozott ilyenekkel.
- V:** Nagyon. Kicsit belekóstolt az iskolai életbe, feladatokba, valós kockázat és elvárás nélkül. Itt még szabadon hibázhatott.
- ZS:** Igen, nagyon. Örömmel szerzett új ismereteket és várta, hogy milyen újabb feladatot kap és egyre ügyesebben végezte el a rá bízott vagy önszorgalomból választott feladatokat.

4. Gyermeke már a 2. osztályt végzi. Visszatekintve, voltak nehézségeik az iskolakezdést illetően? Ha igen, mik voltak azok?

- B:** Nem voltak.
- F:** Leginkább a beilleszkedéssel volt probléma év elején. F. nagyon érzékeny, hamar megbántódik és sírva fakad, figyelmé sokat javult. BTMN kóddal rendelkezik ötéves kora óta, így számítottunk erre, de a második félévre megszokta az új környezetét és kevesebb volt a konfliktus.
- H:** Igen, voltak. Általában nehezen szokja meg az új helyzeteket, több idő kell neki, hogy a változást megszokja, nagy váltás volt még így is az iskola az óvodához képest. Hiányoztak neki az óvis társai, óvó nénije, a kötetlen játszás.
- L:** Nem voltak és jelenleg sincsenek nehézségei szerencsére.
- N:** Sokkal könnyebben vette az akadályokat, mint vártam. Így is voltak nehézségek, mert lassabb és több figyelmet igényel. A programnak köszönhetően belekóstoltak kicsit az iskolai életbe, alig várták, hogy majd minden nap „Linda néni” foglalkozás legyen.
- R:** Nem voltak nehézségei,
- V:** V. viszonylag könnyen vette az akadályokat. Írásképe lehetne szebb, de én meg vagyok vele elégedve, és szerencsére a tanító néni is úgy van vele, hogy nem kell mindennek mindig tökéletesnek lennie. Majd a következő szebb lesz. Ezért nem kell állandóan radiózni, és így még a kicsit csúnyább betűk ellenére is rendezettnek tűnnek az oldalak. Olvasást folyamatosan gyakoroljuk, két betűtípus van több esetben U-O és B-D, de ez sem állandó. Egyelőre csak sokat kell gyakorolni. Matekból nincs problémája, ügyes és gyors a feladatok megoldásánál. Az osztályba könnyen beilleszkedett, barátkozó. Magatartásával vannak néha problémák, de megmondom őszintén, én rosszabbra számítottam, így ezzel is meg vagyok elégedve.
- ZS:** A tanulás és a hozzáállás tekintetében nem voltak nehézségek. Abban éreztünk némi nehézséget, hogy megértessük vele, hogy ne vegye nagyon a szívére, ha igazságtalannak érez bizonyos szituációkat, kivételezéseket.

5. Miben érzi úgy, hogy sikeres volt az iskolakezdés?

- B:** Gördülékenyen vette az új helyzetet, nem volt probléma a matematika, magyar órákon. Ismerősek voltak a helyzetek, ismerte az eszközöket.
- F:** Magabiztosan ment iskolába, lelkesen, kíváncsian várta, mit fognak majd tanulni. Tetszett neki, hogy több eszköz is ismerős volt számára. Matematikából, a számolásnál nem kellett használni a kezét, fejben számolt.
- H:** Tanulmányok szempontjából sima volt, végig könnyedén tanult.
- L:** Nem félt az iskolakezdéstől, nem voltak már annyira ismeretlenek számára a feladatok, amiket első órákon kaptak. Sikerélményei voltak már az első napokban.
- N:** A figyelem szempontjából mindenképp, ha nagyon elfárad, még mindig izeg-mozog és egy idő után képtelen figyelni, de van benne akarat. A tudás, amit felszedett az utolsó évben sokat segített a kezdetben és nagyon jól tudott rá építkezni.
- R:** A tanítónő fontosnak tartja, hogy a gyerekek megosszák saját ötletüket, véleményüket egy-egy téma, feladat során, nyitott a többféle megoldásra is. Ehhez mindenképp segítség volt, növelte kislányom önbizalmát, ahogy Linda néni is így gondolkodott, így bátran jelentkezett kezdettől fogva, megosztotta alternatív megoldási javaslatait. Ezen kívül a feladattípusok ismerete is adott önbizalmat.
- V:** Igazából sikeresnek értékelem. Nincsenek elrettentő feladatok, eszközök vagy helyzetek, így ezeket könnyedén kezeli.
- ZS:** Szívesen jár iskolába, lelkiismeretesen végzi feladatait az első perctől kezdve.

6. Milyen visszajelzéseket kapott a tanítók részéről a gyermekével kapcsolatban?

- B:** Különösen nem volt visszajelzés. Meg vannak elégedve B. teljesítményével.

- F:** Tanulmányok szempontjából sok pozitív visszajelzést kaptam. Nehezen viselte, ha nem őt szólították fel, gyakran bekiabálta a válaszokat, türelmetlen volt.
- H:** Azt, hogy nagyon ügyes, értelmes, kicsit zárkózott, nehezen nyitott a gyerekek felé.
- L:** „L-lel nincs semmi gond”.
- N:** Meg vannak elégedve vele összességében. Tudják, hogy egy idő után elfárad, és ezt figyelembe veszik.
- R:** Csupa pozitív visszajelzést kaptunk: nagyon koncentráltan tud jelen lenni az órákon, mindig jelentkezik, bátran kiáll az osztály elé (pl. ha verset kell mondani, vagy bemutatni valamit), gazdag a szókinccse, ahogy kifejezi magát, azzal a többiekre is hatással van. Az alternatív jó megoldásait is kiemelték – volt olyan felmérés, ahol elsőre rossznak tűnt a megoldása, majd ő maga elmondta a gondolatmenetét a tanítónőnek, aki elismerte, hogy az a logikai út is helyes.
- V:** Az első féléves értékelés szerint: a munkatempója, tájékozottsága, szókinccse, nagymozgásai életkorának megfelelő. Munkái külalakja rendezett. Önállóan képes a feladatokat megoldani. Társas kapcsolataiban kezdeményező, könnyen barátkozik. Összességében meg vannak vele elégedve a tanítók most is és mi is szeretjük őket. V. próbál nekik megfelelni.
- ZS:** Pozitív visszajelzéseket kaptunk. És azt tapasztaljuk, hogy megállja a helyét az iskolában.

7. Ön szerint a program hozzájárult a sikeres iskolakezdéshez? Ha igen, mit emelne ki? Ha nem, akkor mi lehet ennek az oka?

- B:** Igen, hozzájárult. Magabiztosabban ment iskolába.
- F:** Teljesen biztos vagyok benne. Úgy vélem, sokkal nehezebb lett volna megküzdenuk az akadályokkal. Így is voltak nehézségek, de úgy vélem sokkal nehezebb lett volna. Motivált lett, érdeklődő, Az utolsó évben kezdtünk el igazán mesét olvasni, mert végre érdekelte és szívesen összefoglalta a tartalmát, kérte, hogy kérdezzek belőle. Korábban nem tudott figyelni, nem igazán érdekelte más a rajzon, kézműveskedésen kívül.
- H:** Mindenképpen segített az iskolakezdésben a program, de még több ilyenre lenne szükség, egy átvezetés az óvodából az iskolába. Nagy a váltás a gyerekeknek az óvodából az iskola.
- L:** Biztos vagyok benne, hogy hozzájárult ahhoz, hogy L. az órákon magabiztosabban szerepeljen, és ne féljen a feladatoktól.
- N:** Mivel nehezen volt leköthető az óvodában és nem volt túl érdeklődő, így a tudása sem volt elegendő alaphoz az iskolakezdéshez. A foglalkozások még nagycsoportban sem voltak kötelezőek, így ő inkább játszott, ha fel is keltette valami az érdeklődését, hamar abbahagyta, de meg is tehette ezt. A programban is felállt/felállhatott, és a saját döntése volt az, hogy vissza is tért a tevékenységhez. Tudta, hogy minden héten van foglalkozás Linda nénivel és minden héten neki is részt kell venni. Voltak feladatai, amit el kellett készítenie. Ő készült is minden foglalkozásra és részt is vett mindegyiken. Megtapasztalta, mit várnak el majd tőle az iskolában, tudatosan fel volt rá készítve, kevésbé volt így megterhelő számára is.
- R:** Igen, hozzájárult több tekintetben is: önbizalmat adott az új helyzet felé – kipróbálhatták a feladatmegoldást mintha iskolások lennének, gyakorolhatták a saját véleményformálást és persze a feladatok értelmezését, megoldását. Volt még egy „rejtett” haszna is: pozitív irányba megkülönböztetettnek érezhették magukat a külön foglalkozások által – ők már nem csak egyszerű óvodások, hanem mindjárt iskolások.
- V:** Mindenképpen igen. Leginkább az, hogy semmi nem volt „idegen” az iskolában. Így magabiztosnak érezhette magát, így bátrabb, kezdeményezőbb volt az órákon és a feladatokban. Meg mer önállóan szólalni, el meri mondani a véleményét.
- ZS:** Igen, egyre motiváltabbá vált, egyre inkább várta az iskolakezdést.

8. Véleménye szerint, milyen mértékben járulna hozzá a sikeres iskolakezdéshez a nagycsoportot ismételő gyermekek esetében, a velük való külön foglalkozás olyan többlettartalommal, ami célzottan „iskolásabb”, mégis közelít az óvodai élethez?

- B:** Nagymértékben. Többek között nem „unatkoznának” az oviban az évvessztes gyerekek. Én úgy vettem észre, hogy a legtöbb gyereknek ilyenkor már igénye is van a foglalkozásokra. Szeretik csinálni a különböző feladatokat. Növekszik a kitartásuk, önbizalmuk.
- F:** Úgy vélem, nemcsak az ismétlők esetében lenne szükség erre a felkészítésre! A nagycsoportosok már igényelnék, sőt! Szükség lenne arra, hogy kötelezővé tegyék nagycsoportban a foglalkozásokon való részvételt, ezzel is hozzászokhatnának ahhoz, hogy van olyan időszak, amikor azt kell csinálni, amit az óvónéni kér. Sokkal könnyebb lenne utána az iskolában.
- H:** Véleményem szerint nagyon segítené a gyerekeket a váltásban, nem lenne akkora szakadék az óvoda és az iskola között

- L:** Szerintem ebben a korban már igénylik is a gyerekek az új, kihívást jelentő feladatokat. Amelyik gyerek ezt nem igényli, vagy egy kicsit sem érdekli, az talán még nem is érett teljesen az iskolára.
- N:** Minden gyermeknek szüksége lenne rá!
- R:** Több szülőtől hallottam már, hogy kifejezetten unatkoznak a nagycsoportot duplázók. Így számukra még inkább fontosnak tartom a külön foglalkozásokat.
- V:** Biztos, hogy hozzájárulna, de nem elhanyagolható, hogy megjelenik a verseny, az egymáshoz képest vagyok valamiben jó vagy gyengébb érzése, valamiben én tudok segíteni valakinek, valamiben én szorulok segítségre érzése. Szerintem ez is fontos egy csoport esetében. Illetve már itt, a programban meg tudták tanulni ezeket a viszonyokat.
- ZS:** Úgy gondolom, hogy nagymértékben elősegítené a zökkenőmentes iskolakezdést és a kicsik között nem unatkoznának ezek a gyerekek. Mivel „iskolásabb” programon vennének részt, egyre inkább várakozással néznének az iskolakezdés felé és nem jelentene problémát számukra az iskolai nagyobb elvárás.

9. Szeretne még valamit hozzáfűzni a programot illetően?

- B:** Minden óvodába kellene egy ilyen pedagógus, aki tud ezzel foglalkozni.
- F:** Hangsúlyozom, hogy már nagycsoportban is szükség lenne rá! Örülök, hogy a kislányom bekerült a programba, mert bele sem merek gondolni, mennyivel nehezebb lett volna az iskolakezdés. Felkeltette a tanulás iránti vágyát, fenntartotta az érdeklődést. A kezdeti sikereknek köszönhetően szívesen jár iskolába és nagyon meg vagyunk elégedve a teljesítményével. Nem kell veszekednünk a házi feladat miatt, magától ül le tanulni.
- H:** Itt nagyon érződött az, hogy a gyerek szeret részt venni ebben, igényli a feladatokat (mert érdekes, vagy olyan, amitől „iskolásabbnak” érzi magát), és hiányolta, amikor elmaradt ez a foglalkozás. Ha kötelező lett volna neki, akkor nem biztos, hogy szeretne volna: nagyon fontos volt az érdeklődés felkeltése és fenntartása, a személyes odafigyelés rájuk, az óvónő elhivatottsága, lelkesedése. Átvesszi ezt a gyerek is, érzi, hogy foglalkoznak vele, nem csak „kiosztanak egy feladatot, majd ellenőrzik a megoldást”
- L:** Én támogatom a programot! És bár én 38 éve voltam nagycsoportos, de arra emlékszem, hogy akkor is voltak iskolaelőkészítő programok az óvodánkban a nagycsoportosok részére. Még arra is emlékszem ennyi év távlatából, hogy milyen büszke voltam magamra egy-egy feladatlap megírása után. Valószínűleg hasznunkra vált akkor is, és most is.
- N:** Linda néni nemcsak a gyerekeket készítette fel az iskolára, hanem minket szülőket is. Teljeskörű információkat kaptunk az iskolaérettségről, az iskolai elvárásokról, segítséget kaptunk abban is, hogyan tudjuk támogatni a gyermekünket, hogyan készülhet fel erre a család fokozatosan. Megnyugtató volt látni a szakmaiságod és felkészültséged, végül ezért is egyeztem bele a programba.
- R:** Még tavaly év elején történt a suliban, amit meg is akartam írni, csak valahogy elmaradt: egyszer a közlekedésről beszélgettünk az osztályban, és egy szituációs gyakorlatban csak R. tudta a teendőt. Tömegközlekedéssel játszottak, és a tanárnő begipszelt kézzel szállt fel a buszra játékból. R. volt az egyetlen, aki felugrott, majd kedvesen azt mondta: Tessék, helyet foglalni! Elmesélte ezt itthon, kérdeztem, hogy jutott ez eszébe? Mire ő: Linda nénivel beszélünk az ilyenekről. (Mi nem nagyon szoktunk „tömeg közlekedni”, autós városrészen lakunk, meg covid.. néha szállunk vonatra.) Olyan jó érzés volt persze, hogy jól válaszolt. Az meg annyira kis kedves szösszenet, hogy úgy mondta, hogy mi sem természetesebb, hogy beszélünk erről Linda nénivel! :)
- V:** Legjobb döntés volt, hogy részt vettünk. Sajnos az oviban, úgy éreztem nem kapunk elegendő felkészítést az iskolára, mivel a foglalkozásokon nem volt kötelező a részvétel és az iskolába készülő gyerekekkel sem foglalkoztak külön.
- ZS:** Hasznos átmenet az óvodai évek és az iskolai nagyobb elvárások között.

7. melléklet: Mintafoglalkozás – 8. foglalkozás

1. feladat: Kincsesláda

Fejlesztési terület: Auditív memória. Eszköz: -

Szeretném, ha ma is elképzelnétek a kincsesládát a fejetekben. Csukd be a szemed és keresd elő a díszes ládikát, nyisd ki a tetejét. Ma négy kincset rejtünk el benne, nagyon figyeljete! Képzeljétek el egy fésűt, lehet díszes, lehet egyszínű vagy színes. Nyisd ki a ládikát és tedd bele. Most gondolj egy szép lóra, lehet bármilyen színű a sörénye, őt is tedd bele a ládikába. A harmadik kincsünk egy hegedű lesz. Tegyük bele a hangszert is a ládikába. Az utolsó kincsünk ma egy labda, lehet pöttyös, csíkos, szivárványszínű, mintás. Helyezzétek bele ezt is. Most nézzük meg a ládikát. Látunk benne egy fésűt, egy lovat, egy hegedűt és egy labdát. Most csukjátok be a ládát, később elővesszük és kinyitjuk újra.

2. feladat: Nyolc gombóc fagy

Fejlesztési terület: Matematika, mennyiségfogalom Eszköz: Dominólap, korongok

- Számoljunk el tízig, mutasd kézzel is! Figyelj, most visszafelé!
- Rakd ki a dominólapra a 6, 5, 3, 1, 7 pontképét!
- Mutasd a kezeden: 2, 5, 3, 7, 4, 8.
- Felelgető: Melyek a 7 szomszédai? 6 kisebbik számszomszédja? 3 nagyobbik számszomszédja? A 2 páros? a 7 páros? A 6 páratlan? A 0 Páros?

Vegyétek elő a korongokat, számláljatok ki 8-at! Hogyan kell mutatni a kezeden a 8-at? Próbáljátok meg kitalálni, hogy helyezkednek el a dominólapon. A dominó egyik fele az én fagylaltkelyhem, a másik a tiéd, a korongok legyenek a gombócok. Az első kehelybe hány gombóc fér? Mennyi maradt a másik kehelyben? Ha nekem 3 (1,2,4,) gombóc fagy jut, neked mennyi? Rakd is ki! Oszd el úgy a gombócokat, hogy minkettőnknek ugyanannyi jusson! Nézd meg, hogy párba tudod-e rakni a gombócokat!

3. Feladat: Gólya Gertrúd élelemért megy

Fejlesztési terület: Szövegértés, beszédértés. Eszköz: -

Gólya Gertrúd a rét közepén ácsorgott. Egyik lábát a másik térdére illesztette, szárnyait lazán felhúzza ácsorgott, szemlélődött. Egy-kettő-három-négy-öt, számolt magában, majd lassan lábat váltott. Kis időbe tellett, amíg ismét megtalálta az egyensúlyát, közben a szárnyaival is egyensúlyozta magát. Semmilyen tápláléknak való nem mutatkozott. A réten hiába nyújtogatta a nyakát, semmi mozgást nem észlelt. Letette mindkét lábát, majd magasra felhúzott térdekkel, hogy a magas fűben minél kisebb zajjal haladhasson, elindult, hogy keressen valami gyíkot vagy pockot. Lassan haladt körbe-körbe, majd hirtelen megállt. Csend! Valami mozog! Ismét egy lábra állt, de most az egyik lábát vízszintesen hátraemelte. Hosszú nyakát előrenyújtotta, szárnyát kiterjesztette, hogy lássa, az erős napfényben mi mozog a közelben. Nyolc riadt szempár nézett vele farkasszemet, a vadkacsa gyerekei kuporogtak a fészekben. Halkan odalépett hozzájuk és ezt mondta: - Ne féljete nem bántalak benneteket! - megcserélte a lábait, ismét kitérte szárnyait, és egyenesen előrenyújtotta a nyakát. - Most az én két gyönyörű gyermekem is egyedül van a fészekben. Repülök is a tóra halért, hogy megerősödjének, mire útra kell kelniük. Majd futva párat szökkent, és lassú szárnycsapásokkal felemelkedett a levegőbe. Csőrében friss hallal érkezett a fészekbe, hogy megetesse kicsinyeit. Miután valamennyien jóllaktak, összebújva elszundítottak (Deákné, 2012, p. 7).

Kérdések:

- Hogy hívták a gólyát?
- Hol ácsorgott?
- Mit keresett a rét közepén?
- Kikkel találkozott? Hányan voltak?
- Hány fiókája van a gólyának?
- Milyen élelmet talált?

Nagyon ügyesek vagytok! Ennek örömeire álljatok fel és képzeljétek el, hogy ti vagytok a gólyák, miközben felolvasom újra a történetet, próbáljátok meg a mozgását utánozni!

4. feladat: Az emberi test

Fejlesztési terület: Emlékezet, felidézés, ismeretbővítés, figyelem. Eszköz: Az emberi test előről, hátulról szemléltető tábla

A szemléltető táblákon nevezzék meg a gyermekek a jelölt testrészeket. A gyermekek párba állnak, az ujjukkal megbökök a társuk nevezett testrészét. A gyermek piros pöttyel megjelöli a saját emberrajzán, hol érezte a nyomást. Helyet cserélnek. Megnevezzük a páros testrészeinket, meg is érintjük.

5. feladat: Mit ehetsz a héten?

Fejlesztési terület: Auditív figyelem- alliteráló szavak felismerése, szókincsbővítés. Eszköz: -

Ebben a játékban az ugyanolyan hanggal kezdődő szavakra kell figyelni. Nagyon figyeljetek!

Például azt kérdezem: **Hétfőn** ehetsz **húst**? A kezdőhangokat jól ki kell hangsúlyozni. Hétfőn ehetsz heringet? Igen, hiszen ez is „h” hanggal kezdődik. Hétfőn ehetsz kolbászt? Nem, mert az nem „h” hanggal kezdődik.

Hétfőn ehetsz havat, kukacot, kavicsot? (igen, nem, nem)

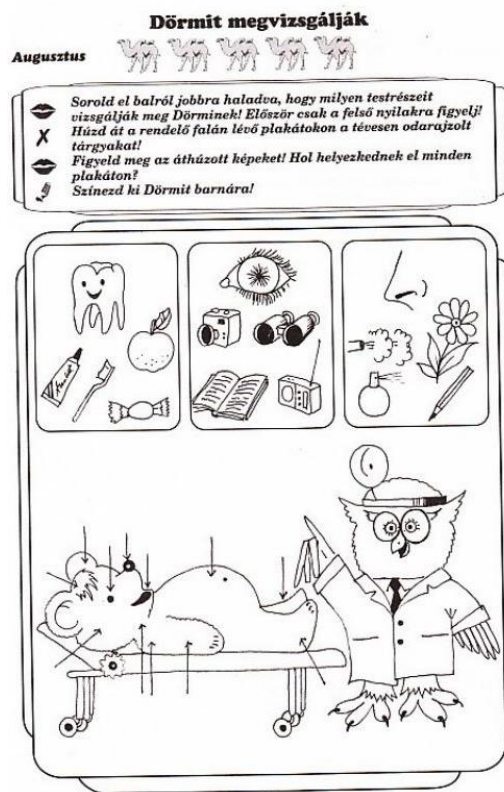
Kedden ehetsz kekszet, kiflit, malacot? (igen, igen, nem)

Szerdán ehetsz cseresznyét, szivacsot, szalámit? (nem, igen, igen)...

6. feladat: Dörmit megvizsgálják

Fejlesztési terület: Ismeretek bővítése. Eszköz: Óvodások tankönyve II.: Augusztus 5.

Mielőtt elolvasnánk a feladatot, beszéljük át, mit látunk a képeken. Az első képen mit látsz? A másodikon? Stb. Elvégezzük az első három feladatot, az utolsó házi feladat!

Felhasznált irodalom:

Deákné B., K. (2012). Tornamesék. Tudatos Lépés Kft. Pápa. 9.

Deákné B., K. (2018). Nagycsoportos iskola-előkészítő csomag – 1. etap – eszközkészlettel. Tudatos Lépés Kft. Pápa.

Kézirat lezárásának dátuma: 2023. november 21.